

پیش‌نویس بیانیه مواجهه راهبردی با پدیده‌ی آیه‌ای اربعین

دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور؛ بهمن ۱۴۰۱ ه.ش

مقدمه

تغییر منظر در نگاه به اربعین؛ از رویکرد مناسکی و زیارتی به نگرش آیه‌ای و سویه آینده‌گرا

در حالی که اربعین حسینی در سالیان گذشته به یک رویداد بزرگ و ممتاز دینی در سطح جهانی تبدیل شده است، اما نوع مواجهه جامعه اسلامی با این رویداد بزرگ الهی، کماکان در سطح یک رویداد تاریخی، مناسکی و اجتماعی باقی مانده است و اگرچه جمعیت بسیار زیادی از جوامع مختلف اسلامی و حتی غیر اسلامی در این رویداد شرکت می‌کنند، اما امر زیارت، عزاداری و کرامت بخشی زائران حسینی محورهای رفتاری راهپیمایان اربعینی در این پدیده می‌باشند. این در حالی است که بنا به تبیین رهبر معظم انقلاب اسلامی، پدیده اربعین در جایگاه «آیت عظمای الهی» در این زمانه باید مورد توجه قرار گیرد.

نگرش آیاتی به پدیده اربعین، فراتر از رفتارهای مناسکی مبتنی بر امر زیارت، سویه آینده‌گرا به مهدویت و نظام برنامه‌های الهی برای گذار جوامع انسانی به سرزمین صالحان دارد و در واقع پدیده آیاتی اربعین به عنوان پیش درآمد سامانه‌های فشرده آیاتی در دوران آخرالزمان باید تلقی شود: «سنریهم آیاتنا فی الافاق و فی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق... - فصلت ۵۳» معضل نظام نخبگانی، سیاسی و اجتماعی باورمندان به شأن الهی انقلاب اسلامی و پدیده آیاتی اربعین، عدم ادراک صحیح از نظام برنامه‌های الهی می‌باشد. در واقع ما هیچگاه حضور و راهبری امام حی و انتفاع از خورشید پشت ابر را در دستگاه معرفتی و سیاسی خود معنا نکرده‌ایم و از این حیث نسبت به آیه عظمای اربعین، در جایگاه بخشی از برنامه امام عالم (ع)، صرفاً تبیین تاریخی، مناسکی، ارتباطی و اجتماعی داریم و شأنیت و کارکردهای آیاتی آن را مورد توجه قرار نمی‌دهیم.

پدیده‌های آیاتی پدیده‌های بزرگ الهی هستند، که فاعلیت نظام ربوبی خداوند را در صحنه عالم، به رخ می‌کشند، غالباً به صورت شگفتی‌ساز و اعجاز‌گونه در ورای قدرت و محاسبات جوامع انسانی سامان می‌یابند، در جایگاه بخشی از نظام پیوستاری برنامه خلیفه و ولی الهی باید درک و فهم شوند و حضور حی و اثربخش ولی الهی در شکل دهی، تداوم و تاثیرات بزرگ آن‌ها باید درک شود. در یک دوران مشخص بروز و ظهور می‌یابد. غالباً بروز و ظهور آن‌ها، حکایت از ورود به فضا و دوران تحول یافته‌ای نسبت به فضا و دوران پیشینی آن می‌باشد. جوامع انسانی مخاطب آن پدیده آیاتی در آن غوطه‌ور هستند و امکان مطالعه عمیق سازنده‌های معنایی و کارکردی آن آیه و نیز امکان بهره‌مندی و تأثیرپذیری گسترده و عمیق از آن در حیطه‌های مختلف فردی، اجتماعی و تمدنی، برای آن‌ها مهیا می‌باشد، سویه و جهت‌گیری اصلی آن‌ها نه فقط برای گذشته و اکنونیت زیست دنیایی جوامع انسانی، که تبیین‌کننده چیرستی، چرایی و چگونگی تحقق پیوستار برنامه‌های خدایی برای آینده‌های جوامع انسانی می‌باشد و در واقع این مهم، اصلی‌ترین وجه آیه‌بودن این پدیده‌های بزرگ الهی می‌باشد.

در پدیده‌های آیه‌ای امکان تحقق متناسب با پیوستار برنامه‌های الهی به صورت مکرر وجود دارد. تمام مصادیق آیاتی موجود در دوران‌های تمدنی رسولان (علیهم‌السلام) و نیز آیات جاری در آسمان‌ها و زمین، متناسب با نظام پیوستاری برنامه‌های الهی، در شرایط و دوران مناسب خودش، به صورت تکامل-یافته‌تری قابلیت تکرار در حیطه‌های مختلف زیستی و اجتماعی دارند. قابلیت احصاء پیامدها و مطالعه کارکردی نظام آیاتی، در روندهای تمدنی آینده جوامع بشری، مبتنی بر دستگاه آینده‌پژوهی حق‌مدار وجود دارد، با توجه به جایگاه بلند نظام آیاتی در دستگاه ربوبی عالم، در صورت اعراض فردی، اجتماعی و تمدنی جوامع انسانی از آیات، منجر به شکل‌گیری ابتلائات و عواقب سخت فرهنگی، اجتماعی، زیستی و تمدنی برای آن جوامع می‌شود.

مواجهه‌ی شایسته با آیات الهی در هر عصر

مبتنی بر این گزاره‌های معناشناختی، بدیهی است که اگر جوامع انسانی در هر دوره‌ای در معرض یک آیه الهی قرار بگیرند بایستی در مواجهه با آن، دقیق‌ترین رفتار فردی، اجتماعی و تمدنی را بروز دهند و در واقع راهبری نظام فرهنگی و اجتماعی آن‌ها بیش و پیش از آنکه مبتنی بر ساخته‌ها و بافته‌های فردی و اجتماعی خودشان باشد، مبتنی بر موقعیت آیاتی باشد که در آن غوطه‌ور هستند. در حالی که بسیاری از گروه‌های اجتماعی و نیز کارگزاران حاکمیتی به پاسداشت پدیده بزرگ اربعین پرداختند و حتی آن را به عنوان یک پدیده ممتاز تمدنی برای ارتقاء ساختارهای اجتماعی جامعه ایران و جهان اسلام مورد توجه قرار دادند و بلکه در بحران‌هایی نظیر سیل‌های سال‌های گذشته و بحران کرونا، یا توسعه ارتباطات میان‌فرهنگی و نظائر آن، از برخی الگوهای اربعینی گریز برداری کردند؛ اما با همه این پاسداشت‌ها و الگوبرداری‌ها، توجه و همراهی با اربعین، نه در جایگاه یک آیه عظمای الهی، که در جایگاه یک پدیده و منسک و الگوی ممتاز و اثربخش اجتماعی-دینی مورد توجه قرار گرفت.

غوطه‌وری در فضای آیه‌ای اربعین

ما هنوز نگاه آیه‌شناسانه به اربعین و دوران خودمان نداریم. ما هنوز ادراکی از نظام برنامه‌های الهی و جایگاه آیه عظمای اربعین و غوطه‌وری در یک نظام آیاتی و سویه‌های آینده‌گرای آن نداریم. ما هنوز نمی‌دانیم اگر اربعین آیه عظمای الهی هست، یعنی هزاران هزار مرتبه فراتر از ظرفیت‌های تاریخی، مناسکی، اجتماعی، فرهنگی، ارتباطی و تمدنی اربعین، باید در وجه آیاتی اربعین به عنوان بروز بخشی از سلسله نظام برنامه‌های امام‌عالم (علیه السلام)، برای گذار و خروج جوامع انسانی از دوران ظلمانی و لیلی دنیا، به سوی دوران یومی و نورانی دنیا در مسیر طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواحنا فداه) غوطه‌ور بود و تمام ساختارها و سیاست‌های فرهنگی، اجتماعی و تمدنی را بایستی مبتنی بر این غوطه‌وری ابعادی در فضای آیاتی تدوین نمود.

ما هنوز نمی‌دانیم گام دوم انقلاب اسلامی، در واقع با ورود به پلکان آیه عظمای اربعین شروع شده است و ما وارد فضا-دوران جدیدی از برنامه‌های الهی امام‌عالم (ع) شده‌ایم که بسندگی به جنس رفتارهای گام نخست انقلاب اسلامی در آن نمی‌تواند موضوعیت داشته باشد. اگر در گام نخست انقلاب اسلامی، با ولایت امام عصر (عج)، انوار ملکوتی از مجرای امام خمینی (ره)، فطرت‌ها و روح انسان‌ها را به کار گرفت و منجر به شکل‌گیری انقلاب اسلامی شد و اگر در

فراگردهای ابتلایی-رشدی جامعه ایران در طول گام اول انقلاب اسلامی، با نصرت‌های الهی، جامعه انقلابی ایران توانست از سختی‌های مسیر انقلاب عبور کند، در گام دوم انقلاب اسلامی برنامه الهی امام عالم(ع) و سامانه‌های ابتلایی و رشدی آن، چه تفاوت‌ها و ارتقایی را نسبت به گام اول انقلاب اسلامی دارد؟ در واقع آیه عظمای اربعین، بروز سطح ویژه‌تری از تام‌شدن نورالله در عمق عالم می‌باشد.

اربعین در واقع آیه عظمای حرکت به سوی امام عالم(عج) است. جامعه اربعینی، جامعه در حال حرکتی هست که در فضای بهشت‌گونه موب‌های اربعینی، نگاهش فقط به عمودهای مسیر به سوی امام عالم هست. این فضای آیاتی، نه برای ایجاد یک حس زیبا در ارتباط روحی بیشتر با امام عالم(ع)، که در جایگاه آوردگاه تربیت جامعه اربعینی برای گذار به مرحله دیگری از برنامه‌های امام عالم(ع) می‌باشد. اگر انقلاب اسلامی و اربعین، شأنیتی الهی-آیاتی و زنده و پویا نداشتند و بنا بود ما صرفاً بر اساس احکام ثابت دینی به سوی شکل‌گیری جامعه و تمدن اسلامی حرکت کنیم، شاید اصلی‌ترین مأموریت کارگزاران سیاسی ما عهد قلبی با امام عالم(ع)، برای خدمت به جامعه و اصلاح و ارتقاء اکتونیت زیست تمدنی ایشان، مبتنی بر احکام و ثوابت دینی بود؛ اما وقتی پدیده‌های زنده آیاتی ما را احاطه کرده‌اند، توجه حداکثری به سطح خدمت و معیشت اجتماعی، اگرچه لازم و ضروری می‌باشد، اما این خدمت و معیشت نباید برای اردو زدن و بسط‌یافتگی تمدنی در اکتونیت زیست و معیشت جامعه دینی، مشابه بساط تمدنی جهان مدرن و یا وجوه تنزیهی آن تعبیر شود.

بر خلاف غالب تمدن‌های تاریخی و معاصر، که پیکره تمدنی آن‌ها، از انباشتگی در ساختارهای زیست دنیایی سامان می‌یابد و انگاره آخرت‌گرایی یا جایگاهی در اندیشه تمدنی آنان ندارد و یا در جایگاه امری تحریف شده یا امری بعید، از آن تعبیر و تفسیر می‌شود که به صورت ثانویه آثار خود را در نظامات و رفتارهای اجتماعی بروز می‌دهد، پیکره تمدن نوین اسلامی بایستی مبتنی بر ساختارهای حرکتی، به سوی امام عالم و مبتنی بر امر قریب و زنده آیاتی، سامان پیدا کند و خدمت و معیشت اجتماعی به منزله برپاداشتن موب‌های بین‌راهی باشند که اگرچه لازمند اما اصل نیستند و پیشینی نسبت به اصل حرکت نیستند و بلکه خود موب‌داران هم، بخشی از حرکتند و اگرچه فضایی بهشتی می‌سازند اما بنای ماندن در آن‌ها نیست و توشه مسیر به سوی امام عالم(ع) را فراهم می‌کنند و بلکه مهم‌تر آنکه، این فضای آیاتی و مسیر حرکتی تصویر شده در آن به سوی امام عالم(ع)، امری برآمده از فهم تاریخی و فلسفی و تفسیری نیست، بلکه مسیری گشوده شده توسط امام حی و در تراز آیه عظمای الهی می‌باشد که به صورت زنده و اثربخش بر جوامع رشدیافته ایمانی تا سطوح بالای عبودیت اثر می‌کند و فهم تاریخی، فلسفی و تفسیری، در خدمت همراهی بیشتر با آن فضای آیاتی تعریف می‌شود و سبک نوین زندگی اجتماعی و حکمرانی فرهنگی را در مسیر شکل‌گیری امت اسلامی و تمدن نوین اسلامی پایه‌گذاری می‌کند.

حرکت الهی اربعین بازتولید و تداوم بعد تمدنی انقلاب اسلامی در جهان معاصر است که مؤلفه‌های مندرج در بیانیه راهبردی گام دوم را به‌سان شتابگری فعال، مردمی، امتی، و جهانی - به‌ویژه مؤلفه معنویت - را نمایندگی می‌کند. آنچه که در پدیده اربعین به عنوان آیت عظمای الهی اتفاق می‌افتد، الهام بخش الگوهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی نوینی با محوریت مفهوم امام معصوم برای جوامع انسانی است. این تجدید بیعت با امام حی و با امام زنده اتصال دوره غیبت و دوره ظهور و به عبارت دیگر جذب‌کننده‌ای امین، الهی، ماثور و دارای حجیت برای دوران غیبت به سوی دوران ظهور است که امت رسول الله را در تراز امت ناجیه قرار می‌دهد. همانطور که بیان شد در حالی که بسیاری از گروه‌های اجتماعی و نیز کارگزاران حاکمیتی به پاسداشت پدیده بزرگ اربعین پرداختند و حتی آن را به عنوان یک پدیده ممتاز تمدنی برای ارتقاء ساختارهای اجتماعی جامعه ایران و جهان اسلام مورد توجه قرار دادند و بلکه در بحران‌هایی نظیر سیل‌های سال‌های گذشته و بحران کرونا، یا توسعه ارتباطات میان فرهنگی و نظائر آن، از برخی الگوهای اربعینی گرت‌برداری کردند. اما با همه‌ی این پاسداشت‌ها و الگوبرداری‌ها، توجه و همراهی با اربعین، نه در جایگاه یک آیه عظمای الهی، که در جایگاه یک پدیده و منسک و الگوی ممتاز و اثربخش اجتماعی - دینی مورد توجه قرار گرفت. بنابراین، سیاست‌گذاری کلان و برنامه‌ریزی این حرکت، امری به لحاظ ماهوی فرهنگی، نرم‌افزاری و اجتماعی است که البته ابعاد رفاهی، امنیتی، انتظامی و دیپلماتیک را نیز داراست. در امر سیاست‌گذاری کلان، اربعین، نمی‌بایستی صرفاً به عنوان یک امر آیینی نگریسته شود؛ بلکه این حرکت و آیت عظمای الهی که می‌تواند مرکزیت اجتماعی و واقعیتی بین‌الاذهانی مشترک برای تمام آحاد جامعه بر پایه و حول مفهوم بنیادین و تمدنی «امام» ایجاد کند، بایستی در رأس مسائل جمهوری اسلامی ایران مورد توجه قرار بگیرد. و بن‌مایه و روح حاکم بر تحولات، برنامه‌ها، سیاست‌ها، و اسناد (و نه یک برنامه فرعی در کنار برنامه‌های دیگر) باشد. به بیان دیگر، تجلی نظریه انقلاب اسلامی و رهبران انقلاب در حوزه انتظار و تمدن‌سازی در حرکت الهی اربعین رخ داده است. بر همین اساس ستاد مختص به «اربعین» به عنوان آیت عظمای الهی، می‌بایست زیر نظر شخص نخست اجرایی کشور یعنی رئیس جمهوری محترم و مبتنی بر مفاد قانون اساسی و دارای اختیارات کلان، سکندر و راهبر این امر تمدن‌ساز در جهت حرکت جامعه به سوی تمدنی الهی باشد.

طرح مسئله

اربعین پدیده و نرم‌افزاری ممتاز است که می‌توان آن را فناوری مختص شیعیان دانست. «راهپیمایی اربعین قوت اسلام است، قوت حقیقت است، قوت جبهه‌ی مقاومت اسلامی است...»^۱ اربعین رسانه پر قدرت عاشورا است و علاوه بر اینکه قدرت اسلام و حق را نمایان می‌سازد به وحدتی منجر می‌شود که به رخ دنیای مادی امروز کشیده می‌شود و آن را زیر سؤال می‌برد و متزلزل می‌سازد. «ان‌شاءالله روزبه‌روز بایستی حرکت بیشتری بکند و گسترش بیشتری پیدا کند، و البته عمق بیشتری هم پیدا کند.»^۲ از سوی دیگر «این حرکت حسینی در گسترش معرفت به امام حسین (علیه السلام) نقش

^۱ بیانات در مراسم دانش‌آموزی دانشجویان دانشگاه امام حسین (ع) ۱۳۹۸/۷/۲۱

دارد.^۳ و باید زمینه را برای قرارگیری مردم در این بستر فراهم کرد. این فرصت به گونه‌ایست که اگر از غنیمت شمرده شود و با دقت و جدیت به آن پرداخته شود می‌تواند مسیر وصول به بخش اعظمی از آرمان‌های انقلاب اسلامی را محقق کند. «ما امروز احتیاج داریم که حسین بن علی را به دنیا بشناسانیم؛ دنیای دچار ظلم و فساد و دنائت و لثامت، محتاج معرفت آزادگی حسینی و حریت حسینی است. امروز مردم دنیا، جوانهای دنیا، ملت‌های بی‌غرض، برای یک چنین حقیقتی دل‌هایشان میتپد؛ [اگر] امام حسین (علیه‌السلام) به دنیا معرفی بشود، اسلام معرفی شده است، قرآن معرفی شده است.»^۴

اجتماع عظیم بشری اربعین اقتدار جهان اسلام را به نمایش می‌گذارد، پیام‌های عاشورا را به جهانیان می‌رساند، دیدار چهره به چهره بخش مهمی از مسلمانان جهان را ممکن می‌سازد، باعث هم‌افزایی در زمینه‌های گوناگون می‌شود، کشمکش‌ها و اختلافات را کاهش می‌دهد و مسیر وحدت را هموار می‌کند. از طرف دیگر اربعین جریانی هویت‌ساز است و نقش اساسی در آرامش و نشاط و شادابی معنوی و جسمی و روحی جوانان ایفا می‌کند. با تأمل در ابعاد گوناگون این «پدیده‌ی آیه‌ای» اربعین ما را به مؤلفه‌هایی مظیر مضامین ذیل رهنمون می‌سازد؛ محوریت امام و ولی‌الهی در اربعین به‌عنوان نماد تمدن مطلوب اسلام، ضرورت تحلیل اربعین به‌عنوان آیه نازل شده از طرف خداوند برای نجات و تحول انسان‌ها، ظرفیت‌های اربعین در حوزه نظام‌ها و زیرسیستم‌های تمدنی، ظرفیت‌های تمدنی اربعین در نظام‌های بینشی، گرایشی، رفتاری و سبک زندگی تمدنی، نقش اربعین در وحدت و حرکت به سمت امت واحده اسلامی، نقش اربعین در زمینه‌سازی ظهور امام زمان (عج)، نقش اربعین در نبرد جبهه حق با جبهه باطل و استکبار جهانی، آسیب‌شناسی و مقابله با مسائل تهدیدکننده اربعین، اربعین پدیده‌ای جهانی و ضرورت تحلیل آن با نگاه کلان و تمدنی و اربعین پدیده‌ای فراتر از مؤلفه‌های تمدنی مدرن و دارای ظرفیت مقابله با تمدن غرب.

برنامه فرهنگی اربعین با نگرش راهبردی

به منظور ارتقاء فرهنگی مراسم و راهپیمایی شکوهمند اربعین و بهره‌گیری هر چه بیشتر از ظرفیت عظیم معرفتی، عاطفی، معنوی و حماسی آن، برنامه فرهنگی ذیل ارائه می‌گردد. هدف این برنامه هماهنگ‌سازی و هم‌افزایی دستگاه‌های فرهنگی و بخش مردمی در حوزه ارتقاء فرهنگ عمومی داخل کشور در پرتو پیاده‌روی زیارت اربعین است.

اصول و سیاست‌ها

- ضرورت حفظ ماهیت و صبغه مردمی آن و الزام حمایت دستگاه‌های اجرایی برای ایجاد زیرساخت‌های فرهنگی و رسانه‌ای مرتبط با زیارت اربعین

^۳ بیانات در دیدار جمعی از موکب‌داران عراقی ۱۳۹۸/۶/۲۷

^۴ همان

- جایگاه‌شناسی راهپیمایی بزرگ اربعین به عنوان آیت عظمای الهی در این زمانه و بازخوانی آن در نظام برنامه‌های الهی و پیوستار آیاتی آن در حرکت به سوی امر ظهور.
- تبیین مسیر و آینده نظام اربعین و تعریف مناسک و برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی اربعینی مبتنی بر جایگاه آیاتی آن.
- بسترسازی لازم برای خودسازی و ایجاد تحول معنوی هر چه بیشتر زائران بر اساس رهنمود مقام معظم رهبری که زیارت باید منشاء تحول باشد. شناسایی بسترهای تحول‌ساز از لحاظ اجتماعی و اقتصادی.
- تأسیس نگاه آینده‌پژوهانه در بستر زیارت اربعین در رابطه با ایجاد تمدن نوین ایرانی و اسلامی و زمینه‌سازی اجتماعی-فرهنگی برای ظهور منجی بشریت.
- ضرورت تعیین و برجسته‌سازی دال مرکزی زیارت اربعین و مفهوم سازی آن بر اساس مفهوم انسان کامل و امام معصوم.
- آسیب‌شناسی فرقه‌ای و با توجه به اقلیم فرهنگی عراق، جلوگیری از تفرقه میان گروه‌های متعدد شیعی و ملیت‌های حاضر در زیارت اربعین.
- تجهیز و ایجاد زیرساخت‌های رفاهی، فرهنگی و رسانه‌ای شامل تولید محتوا بر اساس اقلیم فرهنگی استان‌های مرزی
- شناسایی قوت‌های فرهنگی مشترک بین دو ملت ایران و عراق بر اساس خاطره مشترک فرهنگی
- تمهیدات لازم برای فضا‌سازی داخل کشور برای زائر جامانده اربعینی
- تدوین برنامه‌هایی در رابطه با همراهی و همیاری میزبانان و موبک‌داران عراقی
- توجه به پدیده آیینی اربعین در طول سال با برگزاری رویداد و ایجاد محتواهای گوناگون به زبان فارسی و زبان‌های بین‌المللی به منظور نشر بین‌المللی زیارت اربعین
- فعالیت فرابحرانی رسانه‌ای و لزوم اتخاذ نگاه فعالانه و برگزاری رویدادهای رسانه‌ای در خصوص اربعین
- تقویت انجمن‌ها و شبکه‌های مردمی در بعد ملی و بین‌المللی در راستای امت‌سازی در بستر زیارت اربعین.
- ارتباط مداوم در طول سال با جامعه موبک‌داران و تقویت سهم مشارکت ایشان در برنامه ریزی‌های فرهنگی کشور
- مردم‌نگاری و رصد کیفی تغییرات مناسک و آیین‌ها و مواکب اربعین در عراق و استخراج فرصت‌ها و تهدیدها برای آینده
- آینده پژوهی فرهنگی و تمدنی و انعکاس گزاره‌های راهبردی به ستاد اربعین.
- ضرورت هماهنگی و هم‌افزایی میان نهادهای دولتی، عمومی و مردمی
- تسهیل‌گری، رفع موانع و تقویت زیرساخت‌های فرهنگی و رسانه‌ای به ویژه در عرصه فرهنگی برای زائران از سوی نهادهای حاکمیتی به ویژه در استان‌های مرزی
- تقویت هم‌گرایی میان اقوام، پیروان مذاهب اسلامی و ادیان الهی و پرهیز از ایجاد و گسترش اختلافات با تکیه بر وحدت اعتقاد به منجی و انسان کامل.
- تلاش در جهت ایجاد و تقویت پیوندهای ایمانی و اخوت اسلامی میان زائران، پرهیز از مناقشات و مجادلات سیاسی و توجه به حفظ آرامش و امنیت
- توجه به شرایط، اقتضائات محیط و ظرفیت زائران در تبلیغات
- احترام و تکریم به مردم عراق به عنوان میزبان و رعایت فرهنگ، آداب، سنت‌ها و هنجارهای آنان
- ترویج و گسترش فرهنگ قناعت، مصرف صحیح و رعایت اصل سادگی و پرهیز از اسراف و تجمل‌گرایی

- رعایت نظم و انضباط، قانون‌مداری، اخلاق حسنه و برخورداری از روحیه همکاری، کمک و معاضدت به دیگران و سعی در جهت آگاهی‌بخشی به زائرین نسبت به تفاوت‌های فرهنگی و رفتارهای پذیرفته شده
- توجه به جایگاه والای مرجعیت دینی و احترام به حاکمیت و قوانین کشور عراق
- رعایت اصول عزاداری و زیارت صحیح
- تقویت پیوند جریان عاطفی و شورانگیز حسینی با شناخت و معرفت پایدار آن
- عطف توجه به «زن» و ارائه نمونه‌های آرمانی بویژه یاری گرفتن از تصویر حضرت زینب در ارتباط با این موضوع
- شکرگزاری نسبت به نعمت راهپیمایی اربعین از طرف مردم و مسئولین در راستای تداوم این نعمت

اقدامات و راهکارها

الف - حوزه آموزش و پژوهش	
۱	ارائه آموزش‌های لازم برای معرفت‌افزایی نسبت به اهداف، انگیزه‌ها و آرمان‌های نهضت امام حسین (ع)
۲	افزایش آگاهی‌های زائران به منظور تقویت بینش آنان در خصوص ابعاد معنوی و معرفتی مراسم و راهپیمایی اربعین
۳	شناساندن دال مرکزی زیارت اربعین در جایگاه یک پدیده عظمای آیتی و کارکرد آینده‌گرایانه آن در مسیر حرکت به سوی ظهور و معرفی چهره انسان کامل بر اساس آیات با برگزاری دوره‌های گوناگون امام‌شناسی / آیه‌شناسی / ظهورشناسی معرفتی ظرفیت‌های تمدن ساز زیارت اربعین. شناسایی الگوهای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی ایرانی
۴	فرهنگ‌سازی و ارائه آموزش‌های لازم به زائران در خصوص احساس مسئولیت و توجه هر چه بیشتر به سالمندان، کودکان، جانبازان، معلولین و افراد کم‌توان
۵	تبیین، ترویج و معرفی ابعاد تاریخی، اجتماعی و سیاسی نهضت عاشورا بصیرت‌افزایی و شناسایی وظایف نسبت به امام معصوم علیه السلام و انسان کامل.
۶	تهیه و تولید محتوای فاخر و مناسب از مقاتل مستند و معتبر همچون زیارت ناحیه مقدسه، خطبه‌ها، سخنان و گفتارهای امام حسین (ع)، حضرت زینب (س)، اهل بیت و اصحاب ایشان در خصوص ابعاد مختلف نهضت عاشورا و شأن و جایگاه امام معصوم و انسان کامل در جامعه اسلامی
۷	مطالعه و شناسایی ریشه‌ها و عوامل احتمالی تفرقه و اختلاف و آگاه‌سازی زائران و متولیان در این خصوص
۸	تبیین و آگاهی‌بخشی نسبت به مسائل و چالش‌های اساسی و مهم جهان اسلام

۹	تبیین و آگاهی بخشی صحیح و بی‌پیرایه فرهنگ مهدویت و انتظار، متناسب با اقتضات و شرایط محیط؛ افزایش معرفت نسبت به امام زمان علیه السلام به عنوان وارث عاشورا در رابطه امام حسین علیه السلام که اقتضای زمان و مکان هست مانند مشابهت‌های دو امام؛ فرمایشات دو امام راجع به یکدیگر؛ وظیفه عزادار حسینی نسبت به صاحب عزاء؛ راه‌های نصرت امام زمان علیه السلام به منظور لیک گویی به استغاثه امام حسین علیه السلام و...
۱۰	ارائه آموزش‌های لازم و اطلاع‌رسانی برای پیشگیری و مقابله با حوادث غیر مترقبه
ب- حوزه رسانه و اطلاع‌رسانی	
۱	آگاهی بخشی به زائران به منظور دستیابی به اخبار و رویدادهای اربعین از شبکه‌های اجتماعی معتبر و مورد وثوق
۲	اطلاع‌رسانی صحیح و به‌هنگام اخبار و رویدادهای اربعین (از جمله موارد مربوط به روایید و پاسورت)
۳	برنامه‌ریزی برای رعایت قوانین و مقررات مرتبط با جمهوری اسلامی ایران و کشور میزبان توسط زائران و نهادها
۴	آگاهی بخشی زائران نسبت به نظرات و دیدگاه‌های مقام معظم رهبری و مراجع عظام تقلید و عمل به آن در ارتباط با مجموعه مسائل مربوط به مراسم و راهپیمایی اربعین
۵	اطلاع‌رسانی نسبت به معرفی آداب، رسوم، فرهنگ و هنجارهای کشور میزبان و رعایت آداب و شئون اجتماعی و ترویج فرهنگ سپاسگزاری و همکاری با کارگزاران و عوامل اجرایی
۶	برنامه‌ریزی به منظور استفاده از ظرفیت‌های فضای مجازی برای فرهنگ‌سازی و ارائه آموزش‌های فرهنگی
ج- حوزه تبلیغ و ترویج	
۱	برجسته سازی جایگاه آیاتی اربعین و نقش انسان کامل و امام معصوم، در ایجاد تمدن نوین ایرانی - اسلامی. توجه به نقش امام زمان علیه السلام به عنوان امام حی در فرآیند زیارت اربعین.
۲	ترویج فرهنگ اقامه نماز اول وقت به ویژه نماز جماعت با استفاده از روحانیونی که در مسیر پیاده روی هستند و سخنرانی و ذکر مصیبت کوتاه مدت بعد از نمازها و ایجاد ارتباط میان نماز و ولایت امام معصوم

	علیه السلام و زیارت اربعین
۳	تبیین، نهادینه‌سازی و ترویج فرهنگ و آداب زیارت صحیح بر اساس آموزه‌های دینی و اسلامی مستند و معتبر
۴	ایجاد زمینه مناسب به منظور انس و تلاوت قرآن کریم و ترویج فرهنگ دعا و نیایش به خصوص دعای فرج در مسیر پیاده روی، بعد از نمازها؛ در موبک‌ها و زیر قبه به طور دسته جمعی
۵	تبیین و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت برگرفته از آموزه‌های نهضت عاشورا
۶	آگاهی‌بخشی نسبت به مسئولیت‌های اجتماعی، نظم‌پذیری، قانون‌مداری و رعایت حقوق زائران زیارت اربعین
۷	ترویج و گسترش ارتباطات میان‌فردی؛ اخلاق نیکو، محبت و دوستی، افزایش سطح مدارا و مفاهمه و تعاون و کمک به دیگران
۸	ترویج استفاده از نمادها و شعارهای مورد قبول همگان و پرهیز از به کارگیری نمادهای (نشانه‌ها، آرم‌ها، تصاویر، شعارها، علائم و ...) اختلاف برانگیز و حساسیت‌زا
۹	آگاهی‌بخشی و ترویج راه‌های پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها و چگونگی رعایت بهداشت و سلامت فردی و جمعی
۱۰	آگاهی‌بخشی، ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ رعایت بهداشت محیط و حفاظت از محیط زیست؛ مانند: پرهیز از آلوده نمودن آب، خاک و ایجاد آلودگی صوتی و اغتشاش بصری
۱۱	رعایت بهداشت و نظافت در مسیر راهپیمایی، موبک‌ها، زیارتگاه‌ها و مراکز ارائه خدمات به زائران
۱۲	طراحی و ترویج الگوی مصرف صحیح و متعادل و پیشگیری از موارد نامطلوبی مانند اسراف
۱۳	رعایت نکات ایمنی و امنیتی در مسیر راهپیمایی، موبک‌ها، زیارتگاه‌ها و مراکز ارائه خدمات به زائران
۱۴	برنامه‌ریزی برای برگزاری جشنواره‌ها، مسابقات فرهنگی، هنری و معرفتی و نمایشگاه‌ها برای زائران متناسب با شرایط و اقتضائات محیط
۱۵	ایجاد بسترهای لازم برای پاسخ‌گویی به سؤالات و شبهات احتمالی زائران توسط مبلغان
۱۶	بسترسازی لازم برای انجام برنامه‌های فرهنگی مانند: کتابخوانی، شعرخوانی و غیره با بهره‌گیری از ظرفیت

	نویسندگان و هنرمندان
۱۷	طراحی الگوی مناسب به منظور برپایی موبک‌های مشترک، متشکل از اقوام و پیروان مذاهب اسلامی متناسب با اقتضائات محیط
۱۸	طراحی و اجرای رویدادهای نوآورانه اربعینی نظیر رویداد روشنا با تاکید بر ایده پردازی برای رفع نیازهای جامعه اربعینی و ارتقاء سطح بهره مندی ایشان از اربعین و نیز الگوگیری از پدیده اربعین در ارتقاء نظامهای حکمرانی فرهنگی، اجتماعی و تربیتی.
د- حوزه ادبی و هنری	
۱	ثبت خاطرات، دل‌نوشته‌ها و آثار فرهنگی، ادبی و هنری زائران و حمایت از انتشار آنها
۲	استفاده از ظرفیت هنرمندان رشته‌های هنرهای نمایشی در جهت اجرای نمایش‌های آئینی (تعزیه و شبیه‌خوانی) به زبان‌های مختلف برای زائران
۳	تنظیم آثار هنری برای معرفت‌افزایی نسبت به مفاهیم اربعینی و برانگیختن اشتیاق به زیارت اربعین
ه- تولید محصولات فرهنگی	
۱	برنامه‌ریزی به منظور تولید محصولات معرفتی- فرهنگی به زبان‌های مختلف و توزیع آنها در میان زائران
۲	برنامه‌ریزی به منظور حمایت از مستندسازان در زمینه تولید عکس و فیلم و حمایت از هنرمندان در خلق آثار هنری و پشتیبانی از تهیه و تولید محصولات الکترونیکی و دیجیتال

برنامه‌ریزی و اجرا

ساختار اجرایی پیشنهادی این سند بدین شرح است:

۰ شورای فرهنگ عمومی موظف است هر ساله با تشکیل کارگروهی پیگیری این مصوبه را دنبال خواهد کرد. و دبیرخانه موظف به هماهنگ‌سازی این ظرفیت‌ها با منویات ستاد مرکزی اربعین و کمیته‌های آن خواهد بود.

اعضای پیشنهادی این کارگروه:

- به نمایندگی از موبک داران به انتخاب ستاد بازسازی عتبات و عالیات
- فعالان فرهنگی اربعین به انتخاب سازمان تبلیغات اسلامی
- یکی از اساتید دانشگاه‌ها به انتخاب وزارت علوم و تحقیقات و فناوری
- رئیس نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها و یا نماینده وی

- سازمان تبلیغات اسلامی
- سازمان بسیج مستضعفین
- وزارت گردشگری و صنایع دستی
- کانون فرهنگی مساجد
- رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات و یا معاون ایشان
- شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه
- رئیس محترم سازمان صدا و سیما و یا نماینده وی
- مدیران کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌های مرزی و استان‌های در مسیر زائران اربعین (به انتخاب رئیس جلسه)
- معاون فرهنگی و اجتماعی وزیر علوم

۱. برنامه‌های فرهنگی با مسئولیت ستاد مرکزی اربعین اجرا می‌شود به گونه‌ای که در برگزاری مطلوب مراسم و راهپیمایی اربعین خللی ایجاد نشود.

۲. اقدامات اجرایی و شرح وظایف دستگاه‌های مرتبط بر اساس جدول زیر تعریف می‌شود:

شرح وظایف دستگاه‌های مرتبط		
حوزه مرتبط	اقدامات	دستگاه
		مجری اصلی
آموزش و پژوهش	ارائه آموزش‌های لازم برای معرفت‌افزایی نسبت به اهداف، انگیزه‌ها و آرمان‌های نهضت امام حسین (ع)	<u>وزارت آموزش و پرورش</u>
	افزایش آگاهی‌های زائران به منظور تقویت بینش آنان در خصوص ابعاد معنوی و معرفتی مراسم و راهپیمایی اربعین	<u>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی</u> - <u>سازمان</u>
		همکار
		سازمان تبلیغات اسلامی - دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - سازمان حج و زیارت - سازمان صدا و سیما - بعثه مقام معظم رهبری - مجمع جهانی اهل بیت - شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه - ستاد کانون - های فرهنگی، هنری مساجد
		سازمان تبلیغات اسلامی - دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - سازمان حج و زیارت - سازمان صدا و سیما - بعثه مقام معظم

دستگاه		اقدامات	حوزه مرتبط
همکار	مجری اصلی		
رهبری - مجمع جهانی اهل بیت - شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه - ستاد کانون - های فرهنگی، هنری مساجد		<u>تبلیغات</u> <u>اسلامی</u>	
سازمان بازنشستگی کشوری - بنیاد شهید و امور ایثارگران - سازمان صدا و سیما - وزارت آموزش و پرورش - وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری		سازمان بهزیستی کشور	فرهنگ‌سازی و ارائه آموزش‌های لازم به زائران در خصوص احساس مسؤولیت و توجه هر چه بیشتر به سالمندان، کودکان، جانبازان، معلولین و افراد کم توان
سازمان تبلیغات اسلامی - وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری - سازمان صدا و سیما - مجمع جهانی اهل بیت - بعثه مقام معظم رهبری - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه - ستاد کانون - های فرهنگی، هنری مساجد		<u>سازمان</u> <u>صدا و سیما</u>	تبیین، ترویج و معرفی ابعاد تاریخی، اجتماعی و سیاسی نهضت عاشورا
سازمان تبلیغات اسلامی - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - بعثه مقام معظم رهبری - جامعه المصطفی		دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	تهیه و تولید محتوای فاخر و مناسب از مقاتل مستند و معتبر، خطبه‌ها، سخنان و گفتارهای امام حسین (ع)، حضرت زینب (س)، اهل بیت و اصحاب ایشان در خصوص ابعاد مختلف نهضت عاشورا
وزارت اطلاعات - بعثه مقام معظم رهبری - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - مجمع جهانی اهل بیت - سازمان تبلیغات اسلامی - وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری		<u>پژوهشگاه</u> <u>فرهنگ هنر و ارتباطات</u>	مطالعه و شناسایی ریشه‌ها و عوامل احتمالی تفرقه و اختلاف و آگاه‌سازی زائران و متولیان در این خصوص

دستگاه		اقدامات	حوزه مرتبط
همکار	مجری اصلی		
انجمن های علمی مرتبط - دانشگاه‌ها - سازمان فرهنگ و ارتباطات		<p>مردم نگاری و رصد کیفی تغییرات مناسک و آیین ها و مواکب اربعین در عراق و استخراج فرصت‌ها و تهدیدها برای آینده</p> <p>آینده پژوهی فرهنگی و تمدنی و انعکاس گزاره های راهبردی به ستاد اربعین.</p>	
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی - سازمان تبلیغات اسلامی - مجمع جهانی اهل بیت - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی		<p>تبیین و آگاهی بخشی نسبت به مسائل و چالش‌های اساسی و مهم جهان اسلام</p>	
سازمان تبلیغات اسلامی - مجمع جهانی اهل بیت - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - بعثه مقام معظم رهبری - شورای سیاست گذاری ائمه جمعه بنیاد مهدویت و مسجد جمکران		<p>تبیین و آگاهی بخشی صحیح و بی-پیرایه فرهنگ مهدویت و انتظار، متناسب با اقتضات و شرایط محیط</p>	
سازمان تبلیغات اسلامی - وزارت اطلاعات - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - مجمع جهانی اهل بیت - جامعه المصطفی		<p>شناخت و معرفی بدعت‌ها، باورها و رفتارهای خرافی، انحرافی و غیر شرعی</p>	
جمعیت هلال احمر ج.ا.ا - بعثه مقام معظم رهبری - سازمان صدا و سیما - وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری - وزارت آموزش و پرورش		<p>ارائه آموزش‌های لازم و اطلاع‌رسانی برای پیشگیری و مقابله با حوادث غیر مترقبه</p>	
سازمان مدیریت بحران وزارت کشور			

دستگاه		اقدامات	حوزه مرتبط
همکار	مجری اصلی		
سازمان صدا و سیما- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات	آگاهی بخشی به زائران به منظور دستیابی به اخبار و رویدادهای اربعین از شبکه‌های اجتماعی معتبر و مورد وثوق	رسانه و اطلاع رسانی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی- وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات- بعثه مقام معظم رهبری- ستاد مرکزی اربعین	سازمان صدا و سیما	اطلاع رسانی صحیح و به هنگام اخبار و رویدادهای اربعین	
نیروی انتظامی- بعثه مقام معظم رهبری- ستاد مرکزی اربعین- سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی- سازمان حج و زیارت	وزارت کشور	برنامه ریزی برای رعایت قوانین و مقررات مرتبط با جمهوری اسلامی ایران و کشور میزبان توسط زائران و نهادها	
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه- بعثه مقام معظم رهبری- سازمان تبلیغات اسلامی- شورای سیاست گذاری ائمه جمعه	دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم	آگاهی بخشی زائران نسبت به نظرات مقام معظم رهبری و مراجع عظام تقلید و عمل به آن در ارتباط با مجموعه مسائل مربوط به مراسم و راهپیمایی اربعین	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری- سازمان صدا و سیما- بعثه مقام معظم رهبری- سازمان حج و زیارت	<u>سازمان فرهنگ و ارتباطات</u>	اطلاع رسانی نسبت به معرفی آداب، رسوم، فرهنگ و هنجارهای کشور میزبان و رعایت آداب و شؤون اجتماعی و ترویج فرهنگ سپاسگزاری و همکاری با کارگزاران و عوامل اجرایی	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی- سازمان تبلیغات اسلامی- بعثه مقام معظم رهبری- مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه- سازمان صدا و سیما	وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات	برنامه ریزی به منظور استفاده از ظرفیت‌های فضای مجازی برای فرهنگ سازی و ارائه آموزش‌های فرهنگی	

دستگاه		اقدامات	حوزه مرتبط
همکار	مجری اصلی		
شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - سازمان تبلیغات اسلامی - بعثه مقام معظم رهبری - ستاد مرکزی اربعین - ستاد کانون‌های فرهنگی، هنری مساجد	ستاد اقامه نماز	ترویج فرهنگ اقامه نماز اول وقت به ویژه نماز جماعت	تبلیغ و ترویج
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - سازمان تبلیغات اسلامی - ستاد مرکزی اربعین - شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه	بعثه مقام معظم رهبری	تبیین، نهادینه‌سازی و ترویج فرهنگ و آداب زیارت صحیح بر اساس آموزه‌های دینی و اسلامی مستند و معتبر	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - سازمان تبلیغات اسلامی - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	سازمان اوقاف و امور خیریه	ایجاد زمینه مناسب به منظور انس و تلاوت قرآن کریم و ترویج فرهنگ دعا و نیایش	
بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس - سازمان بسیج مستضعفین - سازمان تبلیغات اسلامی - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - ستاد مرکزی اربعین - سازمان صدا و سیما	بنیاد شهید و ایثارگران	تبیین و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت برگرفته از آموزه‌های نهضت عاشورا	
سازمان صدا و سیما - نیروی انتظامی - بعثه مقام معظم رهبری - ستاد مرکزی اربعین - سازمان حج و زیارت - سازمان اوقاف و امور خیریه	وزارت کشور	آگاهی‌بخشی نسبت به مسؤولیت‌های اجتماعی، نظم‌پذیری، قانون‌مداری و رعایت حقوق زائران	
سازمان تبلیغات اسلامی - سازمان صدا و سیما - بعثه مقام معظم رهبری - ستاد مرکزی اربعین - سازمان حج و زیارت - سازمان اوقاف و امور خیریه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	ترویج و گسترش اخلاق نیکو، محبت و دوستی، افزایش سطح مدارا و مفاهمه و تعاون و کمک به دیگران	

حوزه مرتبط	اقدامات	دستگاه	
		همکار	مجری اصلی
	<p>ترویج استفاده از نمادها و شعارهای مورد قبول همگان و پرهیز از به کارگیری نمادهای (نشانه‌ها، آرم‌ها، تصاویر، شعارها، علائم و ...) اختلاف برانگیز و حساسیت‌زا</p>	<p><u>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی</u></p>	<p>وزارت راه و شهرسازی - وزارت کشور - وزارت اطلاعات - شهرداری تهران - سازمان تبلیغات اسلامی - سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - بعثه مقام معظم رهبری</p>
	<p>آگاهی‌بخشی و ترویج راه‌های پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها و چگونگی رعایت بهداشت و سلامت فردی و جمعی</p>	<p>وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p>	<p>سازمان صدا و سیما - شهرداری تهران - بعثه مقام معظم رهبری - ستاد مرکزی اربعین - شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه</p>
تبلیغ و ترویج	<p>آگاهی‌بخشی، ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ رعایت بهداشت محیط و حفاظت از محیط زیست؛ مانند: پرهیز از آلوده نمودن آب، خاک و ایجاد آلودگی صوتی و اغتشاش بصری</p>	<p>سازمان حفاظت محیط زیست</p>	<p>سازمان صدا و سیما - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - شهرداری تهران - بعثه مقام معظم رهبری - ستاد مرکزی اربعین - شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه</p>
	<p>رعایت بهداشت و نظافت در مسیر راهپیمایی، موکب‌ها، زیارتگاه‌ها و مراکز ارائه خدمات به زائران</p>	<p>وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p>	<p>نیروی انتظامی - سازمان اوقاف و امور خیریه - سازمان حج و زیارت - بعثه مقام معظم رهبری - سازمان صدا و سیما - شهرداری تهران - ستاد بازسازی عتبات عالیات</p>
	<p>طراحی و ترویج الگوی مصرف صحیح</p>	<p>وزارت</p>	<p>سازمان صدا و سیما - بعثه مقام معظم</p>

دستگاه		اقدامات	حوزه مرتبط
همکار	مجری اصلی		
رهبری - ستاد کانون‌های فرهنگی هنری مساجد - شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه	فرهنگ و ارشاد اسلامی	و متعادل	
وزارت اطلاعات - نیروی انتظامی - سازمان اوقاف و امور خیریه - سازمان حج و زیارت - بعثه مقام معظم رهبری - سازمان صدا و سیما - شهرداری تهران - ستاد بازسازی عتبات عالیات	وزارت کشور	رعایت نکات ایمنی و امنیتی در مسیر راهپیمایی، موکب‌ها، زیارتگاه‌ها و مراکز ارائه خدمات به زائران	
وزارت آموزش و پرورش - وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - شهرداری تهران - سازمان بسیج مستضعفین - سازمان تبلیغات اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	برنامه‌ریزی برای برگزاری جشنواره‌ها، مسابقات فرهنگی، هنری و معرفتی و نمایشگاه‌ها برای زائران متناسب با شرایط و اقتضائات محیط	
دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم - جامعه‌المصطفی - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - مجمع جهانی اهل بیت - سازمان تبلیغات اسلامی	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	ایجاد بسترهای لازم برای پاسخ‌گویی به سؤالات و شبهات احتمالی زائران توسط مبلغان	
نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور - سازمان تبلیغات اسلامی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	بسترسازی لازم برای انجام برنامه‌های فرهنگی مانند: کتابخوانی، شعرخوانی و غیره با بهره‌گیری از ظرفیت نویسندگان و هنرمندان	
مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - مجمع جهانی اهل بیت - ستاد مرکزی	بعثه مقام معظم رهبری	طراحی الگوی مناسب به منظور برپایی موکب‌های مشترک، متشکل از اقوام و	

دستگاه		اقدامات	حوزه مرتبط
همکار	مجری اصلی		
اربعین- سازمان تبلیغات اسلامی- مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه- سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی - ستاد بازسازی عتبات عالیات		پیروان مذاهب اسلامی متناسب با اقتضانات محیط	
نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور- سازمان تبلیغات اسلامی- بعثه مقام معظم رهبری- ستاد مرکزی اربعین		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	ادبی و هنری
سازمان تبلیغات اسلامی- سازمان بسیج مستضعفین- شهرداری تهران		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
بعثه مقام معظم رهبری- سازمان تبلیغات اسلامی- ستاد مرکزی اربعین- سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی- وزارت امور خارجه- مجمع جهانی اهل بیت- مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی - سازمان بسیج مستضعفین		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	تولید محصولات فرهنگی
سازمان تبلیغات اسلامی - سازمان فرهنگی، هنری اوج		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
		برنامه‌ریزی به منظور تولید محصولات معرفتی- فرهنگی به زبان‌های مختلف و توزیع آن‌ها در میان زائران ایرانی و عبوری (ترانزیت)	
		برنامه‌ریزی به منظور حمایت از مستندسازان در زمینه تولید عکس و فیلم و حمایت از هنرمندان در خلق آثار هنری و پشتیبانی از تهیه و تولید محصولات الکترونیکی و دیجیتال	

تأمین بودجه

۱. سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به تخصیص اعتبارات لازم برای اجرای این برنامه بر اساس سازوکار مورد نظر آن سازمان اقدام خواهد نمود.

۲. تدوین و اندراج ماده مرتبط با اربعین در برنامه هفتم توسعه به منظور تثبیت، تعمیق، و هدف-گذاری پشتیبانی از نظام فرهنگی اجتماعی اربعین به مثابه پیشران گام دوم انقلاب اسلامی

رصد، نظارت و پایش

شورای فرهنگ عمومی کشور با همکاری ستاد مرکزی اربعین و دستگاه‌های ذیربط، نظارت بر حسن اجرای این مصوبه را به عهده خواهد داشت.

اولاً باید تقسیم کار دقیق صورت گیرد که معلوم باشد ارگانهای مسئول و ارگانهای همکار هر کدام چه بخشی را به عهده خواهند گرفت و اگر کسی مسئولیتش را انجام نداد چه می شود چون گاهی اوقات بعضی منتظر ارگانهای دیگر برای اجرا هستند و عملاً کار صورت نمی گیرد.